

Posudek oponentky na bakalářskou práci Jakuba Straky

Srovnávací analýza úmrtnosti obyvatel v produktivním věku ve vybraných vyspělých státech

Katedra demografie a geodemografie, PřF UK

Bakalářská práce Jakuba Straky „Srovnávací analýza úmrtnosti obyvatel v produktivním věku ve vybraných vyspělých státech“ se skládá ze šesti kapitol a má celkový rozsah 63 stran včetně příloh.

Problematika úmrtnosti obyvatel v produktivním věku je velmi aktuální, protože po významném poklesu dětské úmrtnosti představuje právě snížení intenzity úmrtnosti ekonomicky aktivních obyvatel potenciál pro další zvyšování naděje dožití.

Základním cílem předkládané bakalářské práce bylo zanalyzovat vývoj intenzity úmrtnosti produktivního obyvatelstva mezi přesnými věky 20 a 65 let pro obě pohlaví v období 1995–2010 ve vyspělých zemích světa a nalézt mezi nimi podobnosti a rozdíly. Dalším cílem je nalézt příčiny změn, tedy zjistit, které věkové skupiny a hlavní skupiny příčin úmrtí měly na vývoj zkoumané úmrtnosti mezi roky 1995 a 2010 ve vybraných zemích významný vliv.

Práce je rozdělena do šesti kapitol. Úvodní kapitola představuje téma a vymezuje cíle práce. Druhá kapitola se zabývá teoretickými koncepty v úmrtnosti a také stanovuje pracovní hypotézy. Následující kapitola potom prezentuje zdroje dat a použité ukazatele. Analytickou část práce tvoří čtvrtá a pátá kapitola. Autor se nejdříve zaměřuje na vývoj intenzity úmrtnosti obyvatelstva v produktivním věku ve vyspělých zemích na základě hodnot intervalové naděje dožití mezi přesnými věky 20 a 65 let. Studované země jsou zde s pomocí shlukové analýzy klasifikovány. V páté kapitole jsou prezentovány příspěvky věkových skupin a vybraných skupin příčin úmrtí k rozdílu střední délky života v produktivním věku v pěti vybraných vyspělých zemích. Závěrečná kapitola potom shrnuje hlavní výsledky.

Z hlediska obsahu je práci potřeba vytknout především následující nedostatky:

1. V průběhu práce je produktivní věk vymezován střídavě dokončenými věky 20 a 64 let (např. abstraktu, obr. 4) a přesnými věky 20 a 65 let (většina práce), vzhledem k tomu, že autor počítá intervalovou nadějí dožití, bylo by vhodnější držet se jednotně přesných věků.
2. V úvodu (str. 11) je uvedeno, že je „otázkou, zda se v letech 1995–2010 odlišovala úroveň úmrtnosti v produktivním věku i v ostatních vyspělých zemích z celého světa, což je ústředním tématem předkládané práce“. Předpokládala bych tedy, že mimoevropským zemím bude v práci věnována výrazně větší pozornost než tomu skutečně je, z 31 studovaných zemí jsou dvě evropské země nepatřící do EU a skutečně mimoevropských zemí je pouze 6, o provedení shlukové analýzy byly vybrány země reprezentující 5 rozdílných shluků, z nichž mimoevropská není ani jedna.
3. Na str. 13 autor poměrně složitě popisuje, jakým způsobem byly pro potřeby práce definovány a vybírány vyspělé země, přesto není zcela jasné, co znamená konstatování, že byly vyloučeny ty státy, „které nesplňovaly datové požadavky práce pro analýzu úmrtnosti obyvatelstva v produktivním věku“, na základě uvedeného nebylo do analýzy zařazeno Chorvatsko a Rumunsko.

4. Na str. 17 v kapitole zabývající se teoretickými koncepty jsou prezentovány vlastní výsledky, což není v této části vhodné.
5. V 5. kapitole je za každý shluk vybrána jedna reprezentující země, pro kterou jsou vypočteny příspěvky věkových skupin, kromě požadavku, že muži i ženy za daný stát patří do stejného shluku, není jasné, jak byli reprezentanti vybíráni.
6. Kapitola 5.2 zabývající se rozdíly v kódování mezi 9. a 10. revizí MKN by bylo možné zařadit k pasáži týkající se datových zdrojů.

V textu práce nalezneme také nedostatky formálního charakteru, objevují se zde málo srozumitelné formulace a také gramatické chyby, zároveň dochází k poměrně častému opakování některých výrazů.

Přes výše uvedené výhrady a kritické připomínky práce odpovídá nárokům kladeným na bakalářskou práci a doporučuji ji k obhajobě.

V Praze dne 27.8.2018

Mgr. Kristýna Rybová